

Sprawa C-789/23

Odesłanie prejudycjalne

Data wpływu:

21 grudnia 2023 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Litwa)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

20 grudnia 2023 r.

Strona skarżąca w pierwszej instancji i strona skarżąca w postępowaniu kasacyjnym:

I.J.

Strona przeciwna w pierwszej instancji i druga strona postępowania kasacyjnego:

Registru centras VI

[...]

**LIETUVOS VYRIAUSIASIS ADMINISTRACINIS TEISMAS
(NAJWYŻSZY SĄD ADMINISTRACYJNY LITWY)**

POSTANOWIENIE

20 grudnia 2023 r.

[...]

Izba Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (najwyższego sądu administracyjnego Litwy) obradująca w poszerzonym składzie [...] [skład orzekający]

rozpoznała na posiedzeniu niejawnym sprawę administracyjną w związku ze skargą wniesioną przez I.J., stronę skarżącą, od wyroku Vilniaus apygardos administracinis teismas (okręgowego sądu administracyjnego w Wilnie, Litwa)

z dnia 29 czerwca 2022 r. wydanego w sprawie administracyjnej wywodzącej się ze skargi wniesionej przez stronę skarżącą, I.J., przeciwko stronie przeciwnej, przedsiębiorstwu państwowemu Registru centras (centrum rejestrów, Litwa), w której to skardze skarżąca domagała się stwierdzenia nieważności wydanej decyzji i nakazania określonego działania.

Izba obradująca w poszerzonym składzie

ustaliła, co następuje:

I.

- 1 Niniejsza sprawa dotyczy sporu zaistniałego między skarżącą, I.J., (zwaną dalej „stroną skarżącą”) a stroną przeciwną, przedsiębiorstwem państwowym Registru centras (centrum rejestrów, zwanym dalej „stroną przeciwną”), który to spór dotyczy decyzji [...] w przedmiocie podziału majątku (zwanej dalej „decyzją”) wydanej przez stronę przeciwną dnia 9 marca 2002 r., odmawiającej uwzględnienia wniosku strony skarżącej z dnia 15 lutego 2022 r. o zarejestrowanie w Vedybų sutarčių registro (rejestrze umów majątkowych małżeńskich, zwanym dalej „rejestrze”) faktu prawnego (faktu podziału majątku) związanego z ustrojem majątkowym własności należącej do I.J. i C.B.

Kontekst prawny. Prawo Unii

- 2 Zgodnie z art. 21 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, „każdy obywatel Unii ma prawo do swobodnego przemieszczania się i przebywania na terytorium państw członkowskich, z zastrzeżeniem ograniczeń i warunków ustanowionych w Traktatach i w środkach przyjętych w celu ich wykonania”.

Kontekst prawny. Przepisy krajowe

- 3 Vedybų sutarčių registro nuostatiai (rozporządzenie w sprawie rejestru umów majątkowych małżeńskich) (zwane dalej „rozporządzeniem krajowym”) zostało zatwierdzone poprzez Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugpjūčio 13 d. nutarimas Nr. 1284 „Dėl Vedybų sutarčių registro nuostatų patvirtinimo” (uchwałę nr 1284 rządu Republiki Litewskiej z dnia 13 sierpnia 2002 r. zatwierdzającą rozporządzenie w sprawie rejestru umów majątkowych małżeńskich). Wersją mającą zastosowanie do niniejszej sprawy jest wersja z dnia 10 września 2015 r., zmieniona po raz ostatni dnia 8 lipca 2020 r. uchwałą nr 773 rządu Republiki Litewskiej.
- 4 Rozporządzenie krajowe określa cel i przedmiot rejestru umów majątkowych małżeńskich, podmiot prowadzący rejestr i administratora rejestru, a także przysługujące im prawa i obowiązki oraz pełnione przez nich funkcje, a także reguluje administrowanie danymi i informacjami zawartymi w rejestrze (zwanymi dalej „danymi zawartymi w rejestrze”) oraz dokumentami i ich odpisami przedkładanymi w celu dokonania wpisu w rejestrze, jak również reguluje wzajemne relacje między przedmiotowym rejestrze a innymi rejestrze,

bezpieczeństwo danych zawartych w rejestrze, ujawnianie i wykorzystanie dokumentów i danych zawartych w rejestrze, a także finansowanie, reorganizację i likwidację rejestru (pkt 1 rozporządzenia krajowego). Celem rejestru jest rejestrowanie elementów będących przedmiotem rejestru określonych w pkt 13 rozporządzenia krajowego, gromadzenie, zestawianie, przetwarzanie, systematyzowanie, przechowywanie i ujawnianie danych zawartych w rejestrze i odpisów dokumentów przedkładanych w celu dokonania wpisu w rejestrze, a także wykonywanie innych czynności przetwarzania w odniesieniu do danych zawartych w rejestrze (pkt 2 rozporządzenia krajowego).

- 5 Administratorem rejestru ma być przedsiębiorstwo państwowe Registru centras (centrum rejestrów) (pkt 8 rozporządzenia krajowego).
- 6 Przedmiotem wpisu do rejestru są umowy majątkowe małżeńskie (pkt 13.1 rozporządzenia krajowego), umowy majątkowe zawierane między osobami pozostającymi we wspólnym pożyciu w celu dokonania podziału wspólnie nabytego i użytkowanego majątku w następstwie ustania wspólnego pożycia (pkt 13.2 rozporządzenia krajowego), a także fakt podziału majątku dokonany w okolicznościach określonych w kodeksie cywilnym (pkt 13.3 rozporządzenia krajowego).
- 7 Podmiotami przekazującymi dane mają być notariusze poświadczający umowy majątkowe małżeńskie, umowy majątkowe zawarte przez osoby pozostające we wspólnym pożyciu lub umowy o podziale majątku, jak również aneksy do takich umów lub ich rozwiązanie (pkt 21.1 rozporządzenia krajowego); sądy orzekające w przedmiocie podziału wspólnego majątku, w przedmiocie przywrócenia praw wierzycieli jednego lub obojgu małżonków, w sytuacji gdy prawa takich wierzycieli naruszono poprzez zmianę umowy majątkowej małżeńskiej lub umowy majątkowej zawartej między osobami pozostającymi we wspólnym pożyciu bądź poprzez rozwiązanie takiej umowy, lub w przedmiocie zmiany lub rozwiązania umowy majątkowej małżeńskiej lub umowy zawartej między osobami pozostającymi we wspólnym pożyciu (pkt 21.2 rozporządzenia krajowego); lub osoby, które zawarły umowę majątkową małżeńską lub umowę majątkową zawartą przez osoby pozostające we wspólnym pożyciu – przy czym jedynie w przypadkach określonych w pkt 68 rozporządzenia krajowego (pkt 21.3 rozporządzenia krajowego).
- 8 Notariusz, który poświadczył umowę podziału majątku, lub sąd, który wydał orzeczenie w przedmiocie podziału majątku, mają obowiązek w terminie 3 dni roboczych od poświadczenia umowy lub uprawomocnienia się orzeczenia (bądź w przypadku zaskarżenia do sądu apelacyjnego – po skierowaniu sprawy do sądu pierwszej instancji do ponownego rozpoznania) przekazać administratorowi rejestru zawiadomienie o fakcie podziału majątku wraz z cyfrową kopią poświadczonej umowy lub prawomocnego orzeczenia sądu. W zawiadomieniu o fakcie podziału majątku podmiot przekazujący dane ma obowiązek przekazać dane, o których mowa w pkt 17.2–17.9 rozporządzenia krajowego (pkt 45 rozporządzenia krajowego).

- 9 Umowa majątkowa małżeńska lub umowa majątkowa zawarta przez osoby pozostające we wspólnym pożyciu zawarta w innym państwie może zostać wpisana do rejestru, jeżeli w odniesieniu do co najmniej jednej ze stron umowy podano osobisty numer identyfikacyjny nadany przez Lietuvos Respublikos gyventojų registras (rejestr ludności Republiki Litewskiej) (pkt 67 rozporządzenia krajowego).
- 10 Jeżeli jeden z małżonków lub jedna z osób pozostających we wspólnym pożyciu chce zarejestrować umowę majątkową małżeńską lub umowę majątkową zawartą przez osoby pozostające we wspólnym pożyciu poświadczoną w innym państwie, aneks do takiej umowy lub informacje o jej rozwiązaniu, dane na potrzeby dokonania wpisu w rejestrze może przekazać osobiście lub za pośrednictwem pełnomocnika, drogą pocztową lub elektroniczną, w trybie wskazanym przez administratora rejestru (pkt 68 rozporządzenia krajowego).

Istotne okoliczności faktyczne

- 11 W niniejszej sprawie administracyjnej ustalono, że strona skarżąca (dane usunięte) i C.B., obywatel Włoch, zawarli związek małżeński w mieście (dane usunięte) (we Włoszech). Fakt zawarcia małżeństwa odnotowano w gminnym rejestrze aktów małżeństwa gminy (dane usunięte) w 2006 r. Odpis aktu małżeństwa zawiera adnotację, że w akcie małżeństwa określono wybrany przez małżonków ustrój majątkowy regulujący sposób podziału ich majątku.
- 12 Dnia 15 lutego 2002 r. strona skarżąca wystąpiła do strony przeciwnej z wnioskiem o dokonanie wpisu w [litewskim] rejestrze umów majątkowych małżeńskich faktu prawnego (faktu podziału majątku) dotyczącego ustroju majątkowego strony skarżącej i C.B.
- 13 Po zapoznaniu się z wnioskiem strony skarżącej strona przeciwna wydała decyzję z dnia 9 marca 2022 r. (zwaną dalej „decyzją”), której dotyczy skarga wniesiona w rozpatrywanej tu sprawie administracyjnej. Na podstawie pkt 13, 21, 45, 67–68 rozporządzenia krajowego decyzją tą strona przeciwna odmówiła dokonania w rejestrze wpisu dotyczącego faktu prawnego (faktu podziału majątku) dotyczącego ustroju majątkowego strony skarżącej i jej małżonka. Dodatkowo strona przeciwna wyjaśniła, że odpis aktu małżeństwa (dane usunięte) przedłożony przez stronę skarżącą mógłby zostać wpisany do rejestru jako umowa majątkowa małżeńska, gdyby strona skarżąca dołączyła do aktu małżeństwa zaświadczenie (załącznik) poświadczony przez notariusza lub innego właściwego urzędnika włoskiego, zawierający w odniesieniu do co najmniej jednej ze stron umowy majątkowej małżeńskiej osobisty numer identyfikacyjny nadany przez rejestr ludności Republiki Litewskiej. Co więcej, strona przeciwna stwierdziła, że osoby fizyczne nie są podmiotami przekazującymi dane na potrzeby dokonania w rejestrze wpisów o fakcie podziału majątku, a zatem nie można dokonać zarejestrowania faktu wyboru ustroju majątkowego na podstawie wniosku złożonego przez stronę skarżącą.

- 14 Strona skarżąca dołączyła do akt kopię wiadomości elektronicznej, z której wynika, że wystąpiła do urzędu stanu cywilnego w (dane usunięte) o wydanie odpisu aktu małżeństwa ze wskazaniem osobistego numeru identyfikacyjnego strony skarżącej, widniejącego na jej dowodzie tożsamości. Niemniej jednak urząd stanu cywilnego w (dane usunięte) odmówił wydania takiego odpisu, stwierdzając, że nie może podać w akcie małżeństwa litewskiego osobistego numeru identyfikacyjnego, ponieważ takie dane nie są poświadczone. Strona skarżąca przedstawiła również zaświadczenie z dnia 16 lutego 2021 r., wydane przez L.B., notariusza (dane usunięte) z prowincji Savona we Włoszech, w którym notariusz ten wskazał, że zgodnie z art. 162 ust. 2 włoskiego kodeksu cywilnego wybór ustroju majątkowego regulującego podział majątku małżonków może być również określony w notarialnym akcie zarejestrowania małżeństwa.
- 15 Sprzeciwiając się decyzji strony przeciwnej, strona skarżąca wniosła skargę do okręgowego sądu administracyjnego w Wilnie, który orzeczeniem z dnia 29 czerwca 2022 r. oddalił skargę strony skarżącej, uznając ją za bezpodstawną. W swoim orzeczeniu okręgowy sąd administracyjny w Wilnie stwierdził między innymi, że pkt 67 rozporządzenia krajowego jasno określa wymogi, które muszą zostać spełnione, aby wpisano do rejestru zawartą w innym państwie umowę majątkową małżeńską lub umowę majątkową zawartą przez osoby pozostające we wspólnym pożyciu. W opinii okręgowego sądu administracyjnego w Wilnie strona przeciwna, ustalwszy, że umowa majątkowa małżeńska lub umowa majątkowa zawarta przez osoby pozostające we wspólnym pożyciu w odniesieniu do co najmniej jednej strony umowy osobistego numeru identyfikacyjnego nadanego przez rejestr ludności Republiki Litewskiej, nie tylko miała prawo odmówić uwzględnienia wniosku strony skarżącej, ale wręcz miała obowiązek odmówić dokonania wpisu.
- 16 Strona skarżąca wniosła skargę na wyrok okręgowego sądu administracyjnego w Wilnie do najwyższego sądu administracyjnego Litwy.

Izba obradująca w poszerzonym składzie

stwierdza, co następuje:

II.

- 17 Strona skarżąca wystąpiła do strony przeciwnej z wnioskiem o dokonanie w rejestrze umów majątkowych małżeńskich wpisu dotyczącego faktu prawnego (faktu podziału majątku) dotyczącego ustroju majątkowego I.J i C.B.
- 18 Zgodnie z rozporządzeniem krajowym w brzmieniu mającym zastosowanie w niniejszej sprawie w rejestrze umów majątkowych małżeńskich można dokonać następujących wpisów: (1) umowy majątkowe małżeńskie, (2) umowy majątkowe zawarte przez osoby pozostające we wspólnym pożyciu w celu dokonania podziału wspólnie nabytego i użytkowanego majątku w następstwie ustania wspólnego pożycia, (3) fakt podziału majątku dokonany w okolicznościach określonych w kodeksie cywilnym. Umowę majątkową małżeńską należy w tym

kontekście rozumieć jako porozumienie między małżonkami określające ich prawa i obowiązki w trakcie trwania małżeństwa, a także po rozwodzie lub separacji. Fakt podziału majątku należy rozumieć w tym kontekście jako porozumienie między stronami lub orzeczenie sądu w przedmiocie podziału wspólnego majątku [...].

- 19 Dokonywanie wpisów w rejestrze reguluje rozdział IV rozporządzenia krajowego. Z treści pkt 21 i 68 tego rozdziału wynika zasada prawna, w myśl której osoby fizyczne są uprawnione do składania wniosku do administratora rejestru umów majątkowych małżeńskich jako podmioty przekazujące dane jedynie na potrzeby dokonania wpisu dotyczącego umów majątkowych małżeńskich lub umów majątkowych zawartych przez osoby pozostające we wspólnym pożyciu, poświadczonych w innym państwie, aneksów do takich umów lub faktu rozwiązania takiej umowy. Innymi słowy, ustanowiona zasada nie umożliwia stronie skarżącej wnioskowania do strony przeciwnej o dokonanie wpisu dotyczącego faktu podziału majątku, będącego przedmiotem rejestru w świetle pkt 13.3 rozporządzenia krajowego. Z treści pkt 21 rozporządzenia krajowego wynika, że katalog podmiotów przekazujących dane na potrzeby dokonania w rejestrze wpisu dotyczącego faktu podziału majątku jest ograniczony do notariuszy, którzy poświadczali umowy w przedmiocie podziału majątku, aneksy do nich lub ich rozwiązanie (pkt 21.1 rozporządzenia krajowego), a także sądów, które wydały orzeczenia wymienione w pkt 21.2 rozporządzenia krajowego.
- 20 Na podstawie argumentów wyłożonych w skardze strony skarżącej, w której określono przedmiot niniejszej sprawy (przykładowo, że małżonkowie, zawierając małżeństwo złożyli de jure i de facto oświadczenie odpowiadające pojęciu umowy majątkowej małżeńskiej, które zostało zarejestrowane w urzędzie stanu cywilnego w (dane usunięte) (we Włoszech) czy też że wpis w notarialnym akcie zarejestrowania małżeństwa stanowi de facto umowę majątkową małżeńską, ponieważ strony ustaliły w tym dokumencie ustrój majątkowy małżeński), tutejsza Izba uznaje, że strona skarżąca dążyła de facto do dokonania w rejestrze umów majątkowych małżeńskich wpisu dotyczącego umowy majątkowej małżeńskiej, która z kolei określa zakres praw i obowiązków małżonków dotyczących majątku. Ponieważ małżeństwo strony skarżącej zostało zawarte w innym państwie, a akt zarejestrowania małżeństwa zawiera informacje o ustroju majątkowym regulującym podział majątku wybranym przez małżonków, sytuacja prawna strony skarżącej jest podobna do sytuacji uregulowanej w pkt 68 rozporządzenia krajowego, a więc sytuacji, w której jeden z małżonków chce zarejestrować umowę majątkową małżeńską poświadczoną w innym państwie.
- 21 W odniesieniu do dokonania w rejestrze wpisu w przedmiocie umów majątkowych małżeńskich lub umów majątkowych zawartych przez osoby pozostające we wspólnym pożyciu zawartych w innym państwie pkt 67 rozporządzenia krajowego stanowi jasno: umowa majątkowa małżeńska lub umowa majątkowa zawarta przez osoby pozostające we wspólnym pożyciu musi zawierać w odniesieniu do co najmniej jednej strony umowy osobisty numer identyfikacyjny nadany przez [rejestr ludności Republiki Litewskiej]. W tym

względnie należy podkreślić, że administrator rejestru umów małżeńskich majątkowych jako podmiot administracji publicznej ma za zadanie działać wyłącznie w zakresie kompetencji przyznanych mu ustawą i nie jest uprawniony z mocy ustawy do zbierania z własnej inicjatywy danych ani dowodów potwierdzających określone fakty lub przeczących określonym faktom. Zatem chociaż powszechnie uznawana zasada dobrej administracji wiąże administratora rejestru jako podmiot administracji publicznej, nie ma on prawa podejmować niezależnej decyzji w przedmiocie istnienia okoliczności faktycznych ani dokonywania ich oceny, ponieważ jego obowiązek ogranicza się do zweryfikowania, czy przedłożone dokumenty są zgodne z wymogami przewidzianymi ustawodawstwem. W rezultacie w okolicznościach niniejszej sprawy strona przeciwna ma obowiązek odmówić zarejestrowania odpisu aktu małżeństwa przedłożonego przez stronę skarżącą jako umowy majątkowej małżeńskiej, ponieważ przedłożony dokument nie jest zgodny z wymogiem określonym w pkt 67 rozporządzenia krajowego, a więc nie zawiera w odniesieniu do co najmniej jednej ze stron umowy małżeńskiej osobistego numeru identyfikacyjnego nadanego przez rejestr ludności Republiki Litewskiej.

- 22 Z drugiej strony strona skarżąca zawarła związek małżeński w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, a mianowicie w Republice Włoskiej. Zgodnie z ustawodawstwem obowiązującym w tym państwie akt małżeństwa może zawierać również informację o wybranym przez małżonków ustroju majątkowym. Z odpisu aktu małżeństwa strony skarżącej i jej małżonka wynika, że taki dokument nie zawiera osobistych numerów identyfikacyjnych służących identyfikacji zainteresowanych. Co więcej, właściwy organ Republiki Włoskiej odmówił wprowadzenia takiej informacji do odpisu aktu małżeństwa, mimo iż strona skarżąca zwróciła się z takim właśnie wnioskiem.
- 23 Należy również zauważyć, że informacje o małżeństwie strony skarżącej zarejestrowanym w Republice Włoskiej zarejestrowano w Republice Litewskiej w urzędzie stanu cywilnego, a faktu, że odpis aktu małżeństwa nie zawierał osobistego numeru identyfikacyjnego nie uznano za przeszkodę. W tym kontekście tutejsza Izba zauważa, że ustawodawstwo dotyczące rejestracji małżeństw zarejestrowanych w innym państwie, które ma zastosowanie *ratione temporis* do niniejszej sprawy administracyjnej, nie przewidywało *de facto* obowiązkowego wymogu, aby dokument przedłożony do rejestracji, który został wydany przez organ innego państwa i potwierdza zarejestrowanie małżeństwa, zawierał w odniesieniu do co najmniej jednego z małżonków, którzy zawarli dane małżeństwo, osobisty numer identyfikacyjny nadany przez rejestr ludności Republiki Litewskiej. Jak już wspomniano taki wymóg ma jednak zastosowanie w przypadku dokonywania w rejestrze wpisu dotyczącego umowy majątkowej małżeńskiej zawartej w innym państwie.
- 24 W tych okolicznościach, zdaniem tutejszej Izby, sytuacja zaistniała w niniejszej sprawie administracyjnej może, co do zasady, podlegać ocenie w świetle art. 21 TFUE. Artykuł 21 ust. 1 TFUE, który wywołuje skutek bezpośredni, gwarantuje każdemu obywatelowi Unii prawo do swobodnego przemieszczania

się i przebywania na terytorium państw członkowskich (wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 17 września 2002 r. Baumbast i R, C-413/99, EU:C:2002:493, pkt 94). Mając na uwadze, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału art. 21 TFUE obejmuje nie tylko prawo do swobodnego przemieszczania się i przebywania na terytorium państw członkowskich, ale i zakaz dyskryminacji ze względu na przynależność państwową (wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 8 czerwca 2017 r., Freitag, C-541/15, EU:C:2017:432, pkt 31 i przytoczone tam orzecznictwo), tutejsza Izba zakłada, że nie zachodzi konieczność dokonywania odrębnej oceny tej kwestii w świetle art. 18 TFUE, który stanowi, że w zakresie stosowania traktatów i bez uszczerbku dla zawartych w nich przepisów szczególnych, zakazana jest wszelka dyskryminacja ze względu na przynależność państwową.

- 25 Po pierwsze, należy zauważyć, że sytuacja prawna strony skarżącej ukształtowana jest konsekwencjami jej statusu jako obywatelki Unii, która skorzystała z przysługującego jej prawa do swobodnego przemieszczania się: strona skarżąca dąży do zarejestrowania w Republice Litewskiej umowy majątkowej małżeńskiej, którą zawarła, rejestrując związek małżeński w innym państwie członkowskim. Spór będący przedmiotem sprawy nie dotyczy zatem sytuacji czysto krajowej, która nie wchodziłaby w zakres prawa Unii. Do sytuacji objętych zakresem stosowania *ratione materiae* prawa Unii należą sytuacje związane z korzystaniem z podstawowych swobód zagwarantowanych przez traktat, w szczególności w zakresie swobody przemieszczania się i przebywania na terytorium państw członkowskich przyznanej w art. 21 TFUE (wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 12 maja 2011 r., Runevič-Vardyn i Wardyn, C-391/09, EU:C:2011:291, pkt 62 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 26 Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości obywatel Unii powinien we wszystkich państwach członkowskich mieć zapewnione takie samo traktowanie wobec prawa jak obywatele tych państw znajdujący się w takiej samej sytuacji, a niezgodne z prawem do swobodnego przemieszczania się byłoby traktowanie tego obywatela w państwie, którego jest obywatelem, w sposób mniej korzystny niż traktowanie, które przysługiwałoby mu, gdyby nie skorzystał z wprowadzonych traktatem ułatwień w zakresie przemieszczania się (wspomniany wyrok Trybunału Sprawiedliwości, Runevič-Vardyn i Wardyn, C-391/09, EU:C:2011:291, pkt 67). Trybunał Sprawiedliwości doprecyzował też, że przepisy krajowe stawiające niektórych obywateli danego kraju w niekorzystnej sytuacji tylko z tego względu, że skorzystali oni z przysługującej im swobody przemieszczenia się do innego państwa członkowskiego i pobytu w nim, stanowią ograniczenie swobód przyznanych każdemu obywatelowi Unii Europejskiej na mocy art. 21 ust. 1 TFUE. Ułatwienia, jakie traktat przyznaje obywatelom Unii w zakresie swobodnego przemieszczania się, nie byłyby bowiem w pełni skuteczne, gdyby obywatel państwa członkowskiego miał zostać zniechęcony do skorzystania z nich za sprawą trudności wynikających z przepisów państwa członkowskiego jego pochodzenia w związku z jego pobytem w innym państwie członkowskim, które stawiają go w niekorzystnej sytuacji z tego tylko względu, że skorzystał z tych ułatwień (wyrok Trybunału

Sprawiedliwości z dnia 26 maja 2016 r., Kohll i Kohll-Schlesser, C-300/15, EU:C:2016:361, pkt 42, 43 i przytoczone tam orzecznictwo). Jak wynika zatem z orzecznictwa Trybunału, obywatel państwa członkowskiego, który jako obywatel Unii skorzystał ze swobody przemieszczania się i przebywania w państwie członkowskim innym niż państwo członkowskie pochodzenia, może powoływać się na związane z tym statusem prawa, w szczególności prawa przewidziane w art. 21 ust. 1 TFUE, w stosownym przypadku również wobec swego państwa członkowskiego pochodzenia (postanowienie Trybunału Sprawiedliwości z dnia 24 czerwca 2022 r., Rzecznik Praw Obywatelskich, C-2/21, EU:C:2022:502, pkt 36).

- 27 W świetle przytoczonego powyżej orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości tutejsza Izba ma wątpliwości, czy przepisy określone w rozporządzeniu krajowym można postrzegać jako wpływające na ograniczenie swobody przemieszczania się obywateli Unii w rozumieniu art. 21 TFUE.
- 28 Tutejsza Izba zauważa, że Republika Litewska nie uczestniczy we wzmocnionej współpracy na podstawie decyzji Rady (UE) 2016/954 z dnia 9 czerwca 2016 r. upoważniającej do podjęcia wzmocnionej współpracy w dziedzinie jurysdykcji, prawa właściwego oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w zakresie ustrojów majątkowych par międzynarodowych, obejmującej zarówno sprawy dotyczące małżeńskich ustrojów majątkowych, jak i skutków majątkowych zarejestrowanych związków partnerskich. W związku z tym rozporządzenie Rady (UE) 2016/1103 z dnia 24 czerwca 2016 r. wdrażające wzmocnioną współpracę w dziedzinie jurysdykcji, prawa właściwego oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach dotyczących małżeńskich ustrojów majątkowych [...] [informacje powtórzone] nie ma zastosowania do Republiki Litewskiej.
- 29 Zatem wobec braku mającego zastosowanie uregulowania Unii w przedmiotowej kwestii w opinii tutejszej Izby to do wewnętrznego porządku prawnego Republiki Litewskiej należy określić szczegółowych zasad przewidzianych prawem krajowym i służących zapewnieniu ochrony praw jednostek wywodzonych z prawa Unii, przy czym, po pierwsze, zasady te nie mogą być mniej korzystne aniżeli te służące realizacji praw wywodzonych z krajowego porządku prawnego (zasada równoważności) oraz, po drugie, nie mogą one uczynić wykonywania w praktyce praw przyznanych przez porządek prawny Unii niemożliwym ani nadmiernie utrudnionym (zasada skuteczności) (zob. analogicznie wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 8 czerwca 2017 r., Freitag, C-541/15, EU:C:2017:432; wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 3 lipca 2014 r., Kamino International Logistics i Datema Hellmann Worldwide Logistics, sprawy połączone C-129/13 i C-130/13, EU:C:2014:2041 [...]).
- 30 W tym względzie należy w pierwszej kolejności zauważyć, że zgodnie z przepisami rozporządzenia krajowego wymóg, aby umowa majątkowa małżeńska musiała zawierać w odniesieniu do co najmniej jednej strony tej umowy osobisty numer identyfikacyjny nadany przez rejestr ludności Republiki Litewskiej, ma zastosowanie wyłącznie w przypadku umów majątkowych

mażeńskich zawartych w innym państwie. Wspomniany wymóg nie został zatem *expressis verbis* określony w rozporządzeniu krajowym dla umów małżeńskich majątkowych zawartych w Republice Litewskiej.

- 31 Z drugiej strony można zakładać, że różnica w podejściu dotyczącym wymogu wskazania osobistego numeru identyfikacyjnego w umowie majątkowej małżeńskiej wynika z zasady, że dane dotyczące umów majątkowych małżeńskich zawartych w Republice Litewskiej są przekazywane na potrzeby dokonania wpisu w rejestrze wyłącznie przez notariuszy, którzy poświadczali odpowiednie umowy (pkt 21.1 rozporządzenia krajowego), a osoby fizyczne nie mają prawa przekazać takich danych. Innymi słowy, z zasady tej wynika, że jeżeli umowy majątkowe małżeńskie są zawierane w Republice Litewskiej w ramach czynności notarialnej (a dane dotyczące takich umów są przekazywane na potrzeby dokonania wpisu w rejestrze przez notariuszy), dokładna tożsamość osób, które zawarły taką umowę, jest zagwarantowana. Tymczasem w przypadku umów majątkowych małżeńskich zawartych w innym państwie dane te są przekazywane na potrzeby dokonania wpisu w rejestrze przez osoby fizyczne, które zawarły takie umowy. Mając zatem na uwadze bardzo ograniczony charakter uprawnień, jakimi dysponuje administrator rejestru (pkt 21 niniejszego postanowienia), należy uznać, że wymóg dokładnego określenia tożsamości osób, które zawarły umowę majątkową małżeńską, ma nie tylko niekwestionowane znaczenie, ale jest też zasadniczo konieczny w interesie publicznym.
- 32 Należy jednak zauważyć, że w rozporządzeniu krajowym nie przewidziano żadnej alternatywy dla określenia tożsamości stron umowy zawartej w innym państwie. Tym samym, jeżeli umowę majątkową małżeńską zawarto w innym państwie, w którym na potrzeby zawarcia takiej umowy nie stosuje się osobistych numerów identyfikacyjnych, wymóg określony w pkt 67 rozporządzenia krajowego bezpośrednio uniemożliwia dokonanie w rejestrze wpisu dotyczącego danej umowy. W związku z powyższym, jeżeli nie jest możliwe uzyskanie od właściwych organów takiego państwa zaświadczenia (załącznika) do umowy zawierającego osobisty numer identyfikacyjny co najmniej jednej strony umowy majątkowej małżeńskiej, osoby, które zawarły umowę majątkową małżeńską w tamtym państwie, musiałyby zwrócić się do notariusza w Republice Litewskiej o zawarcie nowej umowy majątkowej małżeńskiej i zgłoszenie jej do rejestru. Innymi słowy, taka sytuacja skutkuje albo poniesieniem kosztów (finansowych, czasowych itd.) przez obywatela Unii ze względu na podwójną procedurę administracyjną w celu zawarcia umowy małżeńskiej majątkowej (w innym państwie, w którym nie stosuje się osobistych numerów identyfikacyjnych, a następnie również w Republice Litewskiej), albo racjonalną i logiczną decyzją o unikaniu zawarcia umowy majątkowej małżeńskiej w innym państwie ze względu na tego rodzaju niepożądane konsekwencje.
- 33 W tym kontekście tutejsza Izba pragnie podkreślić, że prawo do swobodnego przemieszczania oznacza, że obywatel Unii może tymczasowo udać się do państwa członkowskiego innego niż jego państwo członkowskie pochodzenia w celu wykonywania pracy, studiów lub rekreacji. Prawo to obejmuje jednak

również prawo do osiedlenia się w innym państwie członkowskim na stałe i zbudowania tam swojego życia (opinia rzecznika generalnego H. Saugmandsgaarda Øe z dnia 11 lutego 2021 r. w sprawie A (Publiczna opieka zdrowotna), C-535/19, EU:C:2021:114, pkt 146). W tych okolicznościach tutejsza Izba ma wątpliwości, czy analizowane ustawodawstwo nie powinno być postrzegane jako zniechęcające obywateli Unii do korzystania ze swobody przemieszczania się przewidzianej w art. 21 TFUE. W szczególności tutejsza Izba dąży do ustalenia, czy art. 21 ust. 1 TFUE należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie przepisom krajowym, na podstawie których umowy majątkowej małżeńskiej zawartej w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej nie można zarejestrować w rejestrze umów majątkowych małżeńskich, jeżeli umowa ta nie zawiera osobistego numeru identyfikacyjnego co najmniej jednej ze stron umowy nadanego przez rejestr ludności Republiki Litewskiej, w sytuacji gdy – tak jak w okolicznościach niniejszej sprawy – właściwe organy państwa członkowskiego, w którym zawarto umowę majątkową małżeńską, odmówiły wydania odpisu umowy uzupełnionego o odpowiedni osobisty numer identyfikacyjny.

III.

- 34 [...] [obowiązek złożenia wniosku na podstawie art. 267 akapit trzeci TFUE].
- 35 W tych okolicznościach, w celu rozwiania wątpliwości związanych z wykładnią i stosowaniem przepisów prawa Unii mających znaczenie dla spornych stosunków prawnych objętych niniejszym sporem, właściwym pozostaje zwrócenie się do Trybunału Sprawiedliwości o dokonanie wykładni art. 21 ust. 1 TFUE. Odpowiedź na pytanie wskazane w sentencji niniejszego postanowienia ma kluczowe znaczenie dla niniejszej sprawy, ponieważ poza jednoczesnym zapewnieniem w szczególności pierwszeństwa prawa Unii umożliwi wydanie jednoznacznego i jasnego orzeczenia w przedmiocie wymogu mającego zastosowanie w niniejszej sprawie do rejestrowania umów majątkowych małżeńskich zawartych w innych państwach w rejestrze umów majątkowych małżeńskich, a także pozwoli zagwarantować jednolite orzecznictwo krajowe.

W świetle powyższych rozważań [...] [odesłanie do przepisów prawa procesowego], tutejsza Izba

postanawia, co następuje:

[...] [formułki proceduralne]

Trybunałowi Sprawiedliwości Unii Europejskiej przedkłada się następujące pytanie prejudycjalne:

„Czy art. 21 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie przepisom krajowym, na podstawie których umowy majątkowej małżeńskiej zawartej w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej nie można zarejestrować w rejestrze umów

majątkowych małżeńskich, jeżeli umowa ta nie zawiera osobistego numeru identyfikacyjnego co najmniej jednej ze stron umowy nadanego przez rejestr ludności Republiki Litewskiej, w sytuacji gdy – tak jak w okolicznościach niniejszej sprawy – właściwe organy państwa członkowskiego, w którym zawarto umowę majątkową małżeńską, odmówiły wydania odpisu umowy uzupełnionego o odpowiedni osobisty numer identyfikacyjny?”.

[...]

[...]

[...]

[standardowe formuły proceduralne i skład sądu]

DOKUMENT ROBOCZY